

UYGULAMADA POZİTİF PSİKOLOJİ

Editörler

Prof. Dr. Sefa Bulut

İbn Haldun Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Aslı Kartol

Gaziantep Üniversitesi

UYGULAMADA POZİTİF PSİKOLOJİ

Editörler: Prof. Dr. Sefa Bulut, Dr. Öğr. Üyesi Aslı Kartol

Yayın No.: 5095
Psikoloji / PDR No.: 477
ISBN: 978-625-397-784-9
E-ISBN: 978-625-397-785-6
Basım Sayısı: 1. Basım, Ocak 2024

© Copyright 2024, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340
Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir.
Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.
Nobel Akademik Yayıncılık, 2011 yılından beri "tanınmış uluslararası yayınevi" statüsündedir.

Genel Yayın Yönetmeni: Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Genel Yayın Koordinatörü: Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Sayfa Tasarım: Hamide Yalçın Karakaya -hamide@nobelyayin.com-
Redaksiyon: Seda Çelikkaya -seda@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım: Mervin Selda Adal -mervin@nobelyayin.com-

Kütüphane Bilgi Kartı

Bulut, Sefa., Kartol, Aslı.

Uygulamada Pozitif Psikoloji / Editörler: Sefa Bulut, Aslı Kartol

1. Basım, x + 184 s., 16,5x24 cm. Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-625-397-784-9

E-ISBN: 978-625-397-785-6

1. Pozitif Psikoloji 2. Pozitif Psikoloji Uygulamaları 3. Uygulamada Pozitif Psikoloji

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı Mh. 2465 Sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat, Şaşmaz/ANKARA

Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65

Sipariş: siparis@nobelyayin.com- **E-Satış:** www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com
www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa, Kırmızı Kedi, Arkadaş, D&R, Dost, Kika, Kitapsan, Nezh, Odak, Pandora, Prefix, Remzi Kitabevleri, Yeryüzü Dağıtım

Baskı ve Cilt: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. Anonim Şirketi / Sertifika No.: 46519
BeYTEPE Köy Yolu No.: 3 06800 Bilkent-Çankaya/ANKARA

BÖLÜM YAZARLARI

- Editör:** Prof. Dr. Sefa Bulut
İbn Haldun Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı
- Dr. Öğr. Üyesi Aslı Kartol
Gaziantep Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı
- BÖLÜM 1** **Pozitif Psikoloji Temelli Sosyal Hizmet Yaklaşımlarıyla Aile İçi Şiddet Müdahaleleri**
Doç. Dr. Zeynep Turhan
Sosyal Hizmetler Bölümü, Bartın Üniversitesi
- BÖLÜM 2** **Yaratıcılık ve Bütünsel Refah: Pozitif Psikolojinin Kesişimi**
Dr. Elizabeth Anne Albright
Psikoloji Bölümü, Langston Üniversitesi, ABD
- Prof. Dr. Diane Montgomery
Emekli Profesör, Eğitim Psikolojisi Bölümü, Oklahoma Eyalet Üniversitesi, ABD
- BÖLÜM 3** **Pozitif Psikolojide Temel Bir Karakter Gücü ve Erdem Olarak Alçak Gönüllülük**
Prof. Dr. Susana Prapunoto
Psikoloji Bölümü, Satya Wacana Hristiyan Üniversitesi, Salatiga, Endonezya
- BÖLÜM 4** **Pozitif Psikolojide Altruizm**
Uzm. Psk. Dan. Ali Cisse Usman
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık A.B.D.
- Prof. Dr. Sefa Bulut
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık A.B.D.
İbn Haldun Üniversitesi, İstanbul
- BÖLÜM 5** **Pozitif Psikoloji ve Karşılıksız Sevginin Doğası**
Prof. Dr. Canan Çetinkanat
Eğitim Bilimleri Bölümü, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Emekli Öğretim Üyesi

- BÖLÜM 6 Kayıp ve Yas Sürecinde Pozitif Psikoloji**
Dr. Öğr. Üyesi Özlem Şener
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık A.B.D.
Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
- BÖLÜM 7 Özel Eğitimde Pozitif Psikoloji**
Uzm. Andres Ostria Espinoza
Arlington Public Schools in Arlington, Virjinya, ABD
- BÖLÜM 8 Umut: İnsan Ruhunun Manevi Boyutu**
Doç. Dr. Bagus Riyono
Psikoloji Bölümü, Gadjah Mada Üniversitesi, Yogyakarta, Endonezya
- BÖLÜM 9 Pozitif Psikoloji ve Maneviyat**
Doç. Dr. Sevde Düzgüner
Din Psikolojisi Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Doç. Dr. Hafize Şule Albayrak
Din Sosyolojisi Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi
- BÖLÜM 10 Seyahat Psikolojisi**
Prof. Dr. Yener Özen
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık A.B.D.
- Uzm. Psk. Dan. Oğuzhan Taşdemir
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
- BÖLÜM 11 Pozitif Psikolojide Yaşam Doyumu**
Mustafa Subaşı
Doktora Öğrencisi, Psikoloji Bölümü
HSE (Higher School of Economics) Üniversitesi, Moskova, Rusya
- BÖLÜM 12 Psikosomatik Hastalıklar: Cilt Hastalıklarında İyi Oluş**
Dr. Nadia Guadalupe Cañadas
Santa Teresita Hastanesi, Dermatoloji Bölümü, Rawson, Hudut, Arjantin
- Ishaq Ibrahim Hajjiyousouf
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Programı

ÖN SÖZ

Psikoloji bilimi, genç bir disiplin olmasına rağmen bu bilimin gelişimi çok hızlı olmuştur. Geçen yüzyılda daha çok insan doğasının olumsuzluklarına, içgüdülere, erken dönem çocukluk yaşantılarına ve daha çok travmatik ve yıkıcı yaşam deneyimlerine odaklanırken son yıllarda insanın ve insancıl duyguların önemi ve değeri artmıştır.

Özellikle 1960'lerden sonra başlayan fikir akımları, sosyal hareketler, sivil haklar insanların kendilerini ve yaşadıkları toplumu sorgulamalarına neden olmuştur. Ayrıca kapitalizmin ve tüketim kültürünün yol açtığı yalnızlık ve yabancılaşma insanların kendilerine dönmelerini sağlamış ve insanın değeri anlaşılması bunun sonucunda da duygu ve düşüncelere verilen değer artmıştır.

Üçüncü dalga denilen insancıl psikoloji ile birlikte insana bakış açısı değişmiş ve insanın aslında doğası iyi, iyiye ve güzele yönelen bir varlık olarak görülmeye başlanmıştır. Bununla beraber insanın tam olarak kapasitesini kullanması, duygularını yaşaması ve şimdiki zamanda yaşaması gibi kavramlar ortaya atılmıştır.

Bu bakış açısı üzerine 2000'li yıllarda pozitif psikoloji yaklaşımı doğmuştur. Burada da insanın duygularını anlaması, tanıması ve yaşaması önemlidir. İnsanın sadece yaşaması değil, mutlu olması ve yaşamdan doyum alması önemlidir. İnsanın kendi değerlerini keşfetmesi ve evrensel değerlerle bütünleşmesi beklenmektedir. İnsanın kendini keşfederek başkalarına ulaşması, onları tanıması, anlaması ve onlara iyilik yapması önemlidir. İnsanın duyguları önemlidir ama değerleri de vardır ve onları da anlayarak toplumla bütünleşebilir. Kısacası pozitif psikoloji, olumlu duygu ve davranışlara odaklanarak başkalarıyla ilişkilerimizin de olumlu bir çizgide ilerlemesini öngörmektedir. Pozitif psikoloji, hayata dair pozitif bir bakış açısı geliştirmemizi sağlarken hayattan, işten, eğitimden ve ilişkilerimizden zevk alarak daha zengin ve verimli bir yaşam sürebileceğimizi göstermektedir.

Bu kitabın içeriğini belirlerken hayatı ve hayata dair olan her şeyi içermesini istedik. O nedenle de farklı disiplin alanlarından yaşamın farklı yönlerini kapsayan birey-

sel ve toplumsal düzeyde pozitif psikolojinin farklı alanlardaki uygulanabilirliğine bakmaya çalıştık. Eğitimde, sosyal hizmetlerde, psikolojide, psikolojik danışmada, boş zamanlarda, zor anlarda ve maneviyatta pozitif psikolojinin yaşamın içinde olduğunu gördük.

Kendi alanında çok değerli birikim ve deneyimi olan arkadaşlarım beni kırmayarak yoğun programları arasında bölüm yazarlığını kabul ettiler. Kendilerine en derin şükranlarımı sunuyorum. Bu bölümlerden bazıları daha önce İngilizce olarak yayınlanmıştı, bu bölümleri Türkçeye çevirmemize izin veren değerli yazarlara ve bu yazıları tercüme eden yüksek lisans öğrencilerimize ve yayında emeği geçen dizgi, redaksiyon ve basım ekibi Nobel Akademik Yayıncılık ailesine çok teşekkür ederim.

Bu kitabın tüm okuyucuların dünyasına yeni bir ışık ve ümit getirmesini dilerim.

Prof. Dr. Sefa Bulut

İbn Haldun Üniversitesi,

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

30.01.2023

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM YAZARLARI	iii
ÖNSÖZ	V
BÖLÜM 1	POZİTİF PSİKOLOJİ VE SOSYAL HİZMET YAKLAŞIMLARIYLA
AİLE İÇİ ŞİDDET MÜDAHALELERİ	1
Pozitif Psikoloji ve Sosyal Hizmetin Kavramsal Temelleri	2
Pozitif Psikoloji Müdahalelerinde Travmanın İyileşmesi.....	6
Aile İçi Şiddet Vakalarında Güçler Temelli Stratejiler	7
Toplum Temelli Uygulamalar: Fail Müdahalelerinde Karakterin Güçlü Yönleri	11
Sonuç	13
Uygulamalar.....	14
Kaynakça	14
BÖLÜM 2	YARATICILIK VE BÜTÜNSEL REFAH: POZİTİF PSİKOLOJİNİN
KESİŞİMİ	19
Yaratıcılığın Temelleri Nelerdir?.....	20
Çağrı	22
Bütünsel Yaratıcılık.....	23
Yaratıcılık İlgisinin İlerlemesi Nedir?	24
Yaratıcı İfadenin Sonucu Nedir?.....	25
Yaratıcı Benliğin Yenilenmesi	25
Yaratıcı Benliğin Farkındalığı	26
Yaratıcılık Geliştirme Nedir?	27
Bu, Sizin İçin Ne Anlama Geliyor?	29
Önerilen Kaynaklar.....	29
Kaynakça	30
BÖLÜM 3	POZİTİF PSİKOLOJİDE TEMEL BİR KARAKTER GÜCÜ VE
ERDEM OLARAK ALÇAK GÖNÜLLÜLÜK.....	33
Tanım	35
Alçak Gönüllülük ve Tevazu	38

	Felsefi	39
	Alçak Gönüllülüğün Yapısı	41
	Zihinsel Alçak Gönüllülük	41
	Alçak Gönüllülük, Ahlak ve Kültür İlişkisi	43
	Alçak Gönüllülük ve Mutluluk Arasındaki İlişki	44
	Alçak Gönüllülük ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki	46
	Sonuçlar	47
	Önerilen Kaynaklar.....	47
	Kaynakça	47
BÖLÜM 4	POZİTİF PSİKOLOJİDE ALTRUİZM	51
	Pozitif Psikolojide Prososyal Davranışın ve Altruizmin Önemi	52
	Altruizmin Faydaları ve Gücü	54
	Altruizmin Tanımı	56
	Altruizmin Kavramsal Çerçevesi	56
	Altruizmi ve Prososyal Davranışları Arttıran Faktörler	59
	Altruizmin Çeşitleri.....	62
	Altruizm ve Prososyal Davranışlar Nasıl Teşvik Edilebilir?	64
	Sonuç	64
	Önerilen Kaynaklar.....	65
	Kaynakça	65
BÖLÜM 5	POZİTİF PSİKOLOJİ VE KARŞILIKSIZ SEVGİNİN DOĞASI	71
	Örgütlerde Pozitif Psikoloji	77
	Önerilen Kaynaklar.....	82
	Kaynakça	82
BÖLÜM 6	KAYIP VE YAS SÜRECİNDE POZİTİF PSİKOLOJİ	85
	Terminolojide Kayıp ve Yas	86
	Yas Bir Hastalık mı?	87
	Kuramsal Açıdan Yas	89
	Pozitif Psikolojide Yas Danışmanlığı	91
	Sonuç	95
BÖLÜM 7	ÖZEL EĞİTİMDE POZİTİF PSİKOLOJİ	99
	Önerilen Kaynaklar.....	110
	Kaynakça	110
BÖLÜM 8	UMUT: İNSAN RUHUNUN MANEVİ BOYUTU	113
	Literatürde Umut	113
	Umut Nedir?	115
	Kuvvetin Gücü = (Risk-Belirsizlik) ² x Umut	119
	Sonuç	122
	Organizasyonel Ortamda Pratik ve Uygulama	123

	Günlük Yaşamda Pratik ve Uygulama	123
	İşletmede Pratik ve Uygulama	123
	Eğitimde Pratik ve Uygulama	124
	Danışmanlık ve Psikoterapide Pratik ve Uygulama	124
	Kaynakça	125
BÖLÜM 9	POZİTİF PSİKOLOJİ VE MANEVİYAT.....	127
	Pozitif Psikoloji	128
	Maneviyat	129
	Maneviyat ve Pozitif Psikoloji	130
	Pozitif Psikoloji ve Manevi Danışmanlık.....	133
	Pozitif Psikoloji ve İslami Maneviyat	134
	Sonuç	136
	Önerilen Kaynaklar.....	137
	Kaynakça	137
BÖLÜM 10	SEYAHAT PSİKOLOJİSİ.....	141
	Seyahat Psikolojisinin Farklı Boyutları.....	145
	Seyahat ve İyi Oluş	147
	Kaynakça	149
BÖLÜM 11	POZİTİF PSİKOLOJİDE YAŞAM DOYUMU	153
	Pozitif Psikoloji	153
	İyi Oluş	154
	Yaşam Doymu	155
	Yaşam Doymuna Etki Eden Faktörler	155
	Yaşam Doymu Alt Alanları.....	158
	Yaşam Doymu Kuramları.....	158
	Yaşam Doymuna Yönelik Müdahaleler	160
	Önerilen Kaynaklar.....	161
	Kaynakça	162
BÖLÜM 12	PSİKOSAMATİK HASTALIKLAR: CİLT HASTALIKLARINDA İYİ OLUŞ.....	165
	Psikodermatolojik Deri Hastalıklarının Tipleri.....	168
	İyi Oluş ve Sağlık Koşulları	169
	Deri ve Zihin Bağlantıları	171
	Deri Hastalıklarının Yükü	171
	Müdahaleler.....	173
	Sonuç	174
	Kaynakça	175

YAZAR ÖZ GEÇMİŞLERİ.....	179
Ali Cissey Usman	179
Andres Ostria Espinoza	179
Bagus Riyono.....	179
Canan Çetinkanat.....	180
Diane Montgomery.....	180
Elizabeth Anne Albright	180
Hafize Şule Albayrak	181
Ishaq Ibrahim Hajiyousouf	181
Mustafa Subaşı.....	181
Nadia Guadalupe Cañadas.....	182
Oğuzhan Taşdemir	182
Özlem Şener.....	182
Sefa Bulut.....	183
Sevde Düzgüner	183
Susana Pranpunto.....	183
Yener Özen.....	184
Zeynep Turhan	184